

SAVA

Izhaja vsako soboto ob 5. uri zvečer. **Uredništvo in upravljenje: Kranj št. 170 (Prevčeva hiša).** — Naročnina za celo leto K 4—, za pol leta K 2—, za četrto leto K 1—. Za vse druge države in Ameriko K 5·60. — Posamezne številke po 10 vinarjev. — Vse dopise je naslavljati na uredništvo lista „Save“ v Kranju. Inserate, naročnino, reklamacije pa na upravljenje „Save“ v Kranju. — Dopisi naj se blagovoljno frankirati. Brezimni dopisi se ne priobčujejo. Reklamacije so poštne proste. — **Inserati:** štiristopna petit-vrstva za enkrat 12 vin.. za dvakrat 9 vin., za trikrat 6 vin., večji inserati po dogovoru. Inserati v tekstu, poslana in posmrtnice dvojno. Plaćujejo se naprej. — Rokopisi se ne vračajo. — Brzojavi: „Save“, Kranj.

Čekovni račun pri c. kr. poštno-hranilničnem uradu št.: 41.775.

† Dr. Josip Kušar.

Pol najboljših upov odhajal je pred tremi tedni dr. Josip Kušar v Rogaško Slatino iskat si popolnega zdravja po težki bolezni, ki jo je prebolel pred nekaj meseci. Kdo si je mislil, da ga zadnjikrat vidimo, ko se je poslavljalo. Sam se je nadejal popolnega okrevanja in ž njim vred pričakovali smo vsi, katerim nam je bil ljub in drag, da se skoro povrne čil in krepak. Pa usodi zahotel se je drugače! Mesto težko pričakovanih poročil o napredujocem zdravljenju, je koncem preteklega tedna nepričakovano došla vest, da se je Kušarjevo stanje nedoma poslabšalo, udrla se mu je kri. — Z upom in strahom smo pričakovali, kaj prineseo prihodnji dnevi, pa že v prvih urah ponedeljskega popoldneva nam je poročal brzjav, da je končan boj med zavratno bolezniijo in krepko naravo Kušarjevo — zadnja morala je podleči. Bliskovito raznesla se je pretresujoča vest po mestu, mnog se ni mogel vziveti v misel, da Kušarja ni več med živimi in marsikatero oko, ki sicer pogumno gleda v življenja boje, zarosilo je prekipevajoče žalosti.

Dr. Josip Kušar se je rodil 1. 1865. v Ljubljani kot sin ugledne, narodne rodbine. Oče bil mu je veletržec in poznejši dež. poslanec Josip Kušar, mati pa Berta, roj. Pleiweissova iz Kranja. Dovrsivši gimnazijo v Ljubljani vpisal se je 1. 1883. na pravoslavni fakulteti dunajskega vseučilišča, na kateri je dosegel tudi dostojanstvo doktorja obojega prava. Po končanih pravoslovnih študijah vstopil je kot pravni praktikant pri dež. sodišču v Ljubljani, po dovršeni sodni praksi, kot odvetniški kandidat v pisarno dr. Val. Štempiharja v Kranju, po nekaj letih pa v ono dr. Ivana Tavčarja v Ljubljani. Tam je otvoril 1. 1897. svojo lastno odvetniško pisarno in prevzel 1. 1905. ko se je preselil še tudi zamrli dr. Fran Prevc v Kostanjevico, njega tukajšnjo pisarno. Srečen in zadovoljen prišel je med nas, vsaj po materi Kranjčan, smatral je naše mesto za svoj drugi dom. V Kranju hotel je živeti, tukaj umreti. Nemila usoda dovolila mu je pa le malo let med nami in še smrt ga je poiskala daleč, daleč od doma. Spolnila pa se mu je vsaj zadnja želja: „... v zemlji domači, da truplo leži.“ Kušarja ni več med nami! Za možem plemenitega značaja, iskrenim rodoljubom, zlatim prijateljem zaprla so se groba vrata. Kako ga bomo pogrešali, kako nadomestili vrzel, ki je nastala za njim v vrstah narodnih delavcev? Kako?

Vzgojen v duhu čistega rodoljubja in narodne odločnosti začel se je še v mladih letih zanimati za čast slovenskega imena, napreddek naroda. Vstopivšega v javno življenje, vidimo ga povsodi, kjer je bilo treba z besedo in dejanjem poprijeti za delo v narodov blagor. Z žarkim ognjem svoje velike duše je ljubil svoj narod, trdno veroval v veliko bodočnost Slovanstva. Čast slovenska, bodočnost slovanska bili ste njega zvezdi vodnici in mirno lahko trdim, da boljšega Slovenca, odločnejšega Slovana ni bilo med nami.

Da je pokojnik pri živahnosti svojega temperamenta in vsestranski agilnosti posegel v naše politično življenje, je samoumevno. Vzrastel je v vrstah nar. napr. stranke, deloval za njo kot mož in kot nje zvest pristaš umrl. Poznan je bil in priznan kot navdušen govornik, vztrajen buditelj. Za časa svojega bivanja v Ljubljani zavzemal je odlično mesto občinskega svetnika, naselivšega se v Kranju je pa pokojnika poslalo naše meščanstvo v mestni občinski odbor, v katerem je skozi 3 leta z vso vnemo in vztrajnostjo deloval v blagor in procvit našega mesta. Pravijo, da politika kvari značaje. Če, o rajnem Kušarju to ne velja. Bil je in ostal tudi v političnem življenju čist in jeklen značaj, katerega so upoštevali in spoštovali nasprotniki.

Povsodi, kamor je klicalo Kušarja narodno delo, bil je požrtvovalen, nesebičen delavec — a središča njega delovanju bili sta prejkoslej — Sokolstvo in planinstvo.

Živahnost duha, plemenitost njega nazorov, neomajana vera v boljšo bodočnost Slovenstva in Slovanstva peljale so Kušarja mladeniča v vrste ljubljanskih Sokolov. Ni bilo takrat v našem Sokolstvu smotrenega dela v telovadnici, sokolsko delovanje omejevalo se je na hrupne nastope, šumne izlete in zabavne prireditve — telovadnice pa so bile prazne. V letu 1895. nastali preobrat, ki je slovenskemu Sokolstvu rodil novih in čilih moči, ter privadel Sokolstvo na edino pravo pot, ni ostal brez upliva na Kušarja. Brezdelnost v telovadnicah morala se je umakniti krepki vztrajnosti mladih borcev. Takratni podstarosta Ljubljanskega Sokola, Kušar, je uvidel kaj kmalu pravo pot Sokolstva in se z vso vnemo mladega, gorečega srca oklenil Sokolov — telovadcev, podpirajoč ob vsaki priliki njih stremljenje k napredku in zmagi misli sokolske. Živahno se razvijajoči Gorenjski Sokol je imel v njem svojega očeta. Pri vsem, kar se je delovalo in snovalo, sodeloval je Kušar in ni ga bilo brata, ki bi se bolj veselil uspehov Sokolstva, kot on. V kako živem spominu nam je še vsem njega prekipevajoče veselje nad zmago slovenskega Sokolstva v Turinu, nad uspehi ob lanskem sokolskem zletu v Pragi, na napredku našega Sokola in Gorenjske župe, s kako upapolnim očesom je zrl doli v slovenski Trst, radujoč se krasnega napredka Tržaškega Sokolstva, kojega voditelji in vaditelji so izšli iz večine iz telovadnice kranjskega Sokola. Sokolstvu je služil uzorno. Ni silil v ospredje, bil je bratom brat, predvsem pa vzoren, tih in vztrajen delavec. Če komu na Slovenskem sploh bratu Kušarju vklesa sokolska roka v spomenik očeta Fügnerja vzvišeno geslo: „Ni zisk, ni slávu!“ Mi pa, bratje Sokoli

Postavimo pomnik mu tak,
da vsak poskuša biti mu jednak!

* * *

Če se je pa oprostil Kušar morečih skrbi vsakdanjega dela, tedaj je pohitel ven v prosto božjo naravo, da si okrepi telo, da si poišče svoji dovzetni duši razvedril, novega poživila. Kako se je znal poglobiti v misterije narave, kako je znal uživati nje iz večnega prerojevanja vzkliklo mladost, nje čase, pripoveduje nam sam tako lepo, tako živo v svojem članku „Pomlad, pesnik in priroda“ v zadnjem Sokolskem Vestniku. Opazoval je naravo z očmi svoje velike duše, gledal je in videl, poslušal je in slišal, užival in se pomlajal. Na gore, na drage mu planine želel si je, tam se je čutil srečnega, tam je užival nekaljeno radost.

Kar sreča sem na sveti vžil.

— — — — —
Sem pil vrh solnčnih jo višav
Planine proste, prости sin.

Kako požrtvovalno je deloval za Slov. planinsko društvo in posebej še za našo kranjsko podružnico! Da se danes blesti vrh mogočnega Stola Prešernova koča, je pač v veliki meri njegova zasluga. Z iskrenim veseljem navdajal ga je ugoden pravci Prešernove koče, za katero se je toliko trudil, toliko žrtval. Še ob letošnji otvoritvi koče navduševal je zbrane tovarišči planinice k nadaljnemu vztrajnemu delu, da skoro dobi koča potrebni prizidek. Ni ga dočakal!

Očitali smo Kušarjevo javno delovanje, kaj naj povemo o njem — človeku, prijatelju? Bil je kakor poje pesnik:

Duh plemeniti sam bo nosil boli,
A sreča vžival sam ne bo nikoli.

Do skrajnosti nesebičen, čistih rok, plemenit značaj, ljubil je vse dobro, vse blago; sovražil hinavščino, preganjal sebičnost. Odkrito je zastopal svoje nazore, ni se bal zastopati jih povsodi in proti vsakemu. In če se ga včasih ni razumelo ali ni hotelo

razumevati — ga je bolelo, a ne potrlo. Tisti pa, ki so ga poznali v dno njega mehke duše, zlatega srca, vedo, da smo ž njim pokopali najblažjega človeka, najboljšega prijatelja. „Jednakost, svoboda, bratstvo“ bilo je njega geslo, prijatelj je bil visokemu gospodu, ljubil je ubogega oratarja. Bil je popolen demokrat in cel kavalir. Tak je bil, tak je umrl.

V četrtek smo te zagreble, nepozabni nam prijatelj, tam na našem pokopališču! Ne moremo se še vživeti v bol, ki nam jo je zadala Tvoja smrt, ne moremo pojmiti zgube, katera nas je zadela. Neizprosno dejstvo pa nam pravi, da smo se ločili, da si nam odvzeti. Ne, nismo se ločili! Kar je bilo umrljivega na Tebi, prevzela je večna narava v svoje varstvo, svojo oskrbo. Tvoj duh pa biva in ostane med nami! Pesnika-prvaka spita ob Tvoji strani, naše gore pozdravlja Tvojo gomilo, Sava, hči planin žubori Ti pozdrave Zlatorogovega kraljestva.

Narod slovenski pa, katerega si tako gorko ljubil in mu zvesto služil, naj dočaka one srečne čase, da se spolni Tvoja in Tvojega pesnika Sorškega polja, srčna želja:

Veselih časov srečo bo užival,
Imel bo jasne dneve narod moj!

Tebi pa, nepozabni prijatelj, zlata duša, Sokolski Na zdar! Planinski pozdrav!

F.

Doslednost.

V zadnjem času sta se zgodila v Rimu dva slučaja, ki nista v nobenem soglasju z dandanes veljavnim cerkvenim pravom.

Mlad duhovnik iz bogate plemenitaške italijanske rodbine je vložil pri pristojni cerkveni oblasti, pri „Congregatio sacramentorum“ v Rimu prošnjo, naj razveljavljavi njegovo duhovniško lastnost, češ, da je bil posvečen v mašnika zoper svojo voljo, pod tujim pritiskom. Kongregacija je smatrala njegove razloge za upravičene in je predložila prošnjo papežu v potrdilo. In Deseti Pij ni imel nobenih pomislekov proti zofizmu rimskega aristokrata, ki bi rad odložil talar in oblekel frak, in je podpisal odlok.

S tem je papež ustvaril položaj, ki postane lahko neprijeten rimskim sodnikom. Nastalo je zdaj vprašanje, kakšno vrednost ima še neizprosni character indelebilis, neizbrisna nadnaravna lastnost, bistvena posledica mašniškega posvečenja. Ako je papežev odlok konstitutiven, z drugimi besedami, ako ustvarja nov položaj, ki dosedaj sploh ni obstojal, nima omenjeni character indelebilis več nekdanjega pomena, ni več indelebilis. Ako pa je odlok samo deklarativen in torej zastopa stališče, da rimske marchese nikdar ni bil duhovnik, je od sedaj naprej otežkočena vsaka možnost kontrole, kdo je v posesti te nadnaravnih lastnosti in kdo ne. Novorojeni lajik ima pač nešteto tovarišev. Koliko je duhovnikov, ki so stopili v ta stan v enakih okoliščinah, ki bi se bili posvetili visokošolskim študijam, če bi jim bile materijalne razmere to dopustile, ki bi nikdar ne stali pred oltarjem, če bi jih ne bile ganile materine solze in očetove grožnje. Vsi ti so ravnali pod tujim pritiskom in morejo navesti iste momente v svoj prilog.

Mladi plemenitaš je dosegel svoj namen s pomočjo svojega bogastva in svojih stikov z najvišjimi rimskimi krogi, ki so po pretežni večini

zvesti pristaši Vatikana. Toda precedenčni slučaj je tu; četudi je bil dovoljen samo in forma pr nobilis, za drag denar, pride kurija v doglednem času lahko v veliko zadrego. Marchese najbrže ne bo ostal sam.

Drugi slučaj je enako tipičen, razlikuje se od prvega samo po tem, da ni edini svoje vrste. Dne 1. marca t. l. je razveljavila Sacra Rota Romana, najvišji cerkveni sodni dvor, zakon bivšega francoskega poslanca grofa Boni de Castellane z amerikansko milijarderko Ano Gould. Nehote se spomnimo pri tem na ločitev zakona Margarete Maul-tasch z Ivanom Henrikom, sinom pregnanega nemškega kralja Henrika Luksenburškega, v 14. stoletju, v času, ko je bil papeški vpliv na vrhuncu in ne more biti govora o kaki odvisnosti Rima od nemških kraljev. Te ločitve cerkveni učenjaki še do danes niso utemeljili s stvarnimi razlogi, bila je pač samo izraz slaboznane raison d'état. In letos smo čitali z velikim začudenjem v vseh časopisih, najprvo, da je bil zakon dveh visokostenječih oseb, ki ga je bil blagoslovil sam kardinal in metropolit dr. Nagl, nenadoma proglašen za neveljaven, in neposredno na to nas je presenetil gori omenjeni sklep rimskega sodnega dvora.

Cerkveno pravo je glede zakona jako strogo; posebno na tridentinskem koncilu je dobilo ravno v tem oziru novo, ostrejšo obliko. Cerkveni juristi so se v teku stoletij največ trudili z zakonsko-pravnimi problemi in so res izklesali znanstveno visoko stoeč sistem. Zato se neizmerno čudimo, kako je mogla cerkev naenkrat zapustiti svoje dosedanje rigorozno stališče.

Oficielno glasilo rimske kurije, „Acta tedis apostolicæ“, poroča o predzgodovini najnovejšega cerkvenega škandala približno sledeče: Grof Boni de Castellane se je l. 1893. seznanil s protestantijo Miss Ano Gould. Naslednje leto, 1894., se je poročil z njo pred katoliškim nadškofom v New-Yorku. Ker ji je bil pa notorično nezvest, je grofica pri civilnem sodišču v Parizu vložila tožbo na ločitev zakona. Dosegia je svoj namen in se je kmalu nato vnovič poročila s princem Hélie Tellierand-Périgord. Grof Boni pa je s svoje strani začel v Rimu delovati na razveljavljanje zakona sploh. Mož ima ženjalne poteze, trguje namreč s svojim starodavnim, slavnim imenom, ne morda v obliki kupa ali prodaje, ampak v obliki svetega zakona. Namerava se vnovič poročiti z drugo amerikanskim milijonarko. Trdil je pred cerkveno oblastjo, da njegov dosedanji zakon sploh ni veljaven, češ, da njegova sopoga pri sklepu zakona ni imela potrebne volje, stopiti ž njim v trajno, živiljensko zvezo, ker je pred poroko ponovno izjavila, da se bo takoj ločila od njega, če je ne osreči ali če ji postane nezvest. Rimski sodni dvor je grofovovo zahtevalo dne 9. dec. 1911. kot neutemeljeno od-klonil. Nato je možakar še enkrat poskusil srečo in je predložil še obsežnejši dokazilni material. In naenkrat je prišla Rota do „prepričanja“, da ta zakon sploh nikdar ni bil veljaven, da je bila ta od katoliškega nadškofa in s tremi otroci blagoslovljena zveza samo konkubinat, niti putativum zakon, da so torej vsi otroci nezakonski. Mož je zmagal, glavni zakonski zadržek, impedimentum ligaminis, zanj ne obstaja več, spet se lahko oženi.

Kdor količkaj pozna kanonsko pravo, mora majati z glavo. Ako Ana Gould kot članica protestantske episkopalne cerkve vstraja na pravici do ločitve zakona, svobodno ji. Toda za katoliški

forum to nikakor ni merodajno. Prepričani smo, da je katoliški nadškof v New-Yorku damo natančno poučil o bistvenih posledicah katoliškega zakona, in ako je bila ona kljub temu pripravljena, poročiti se po katoliškem obredu, je zakon še danes veljaven in ostane veljaven do smrti enega obeh kontrahentov. Kam bi vendar prišli, ako bi morali v pravnem življenju upoštevati enake iz trte izgovore? V katoliškem cerkvenem pravu poznamo samo dva razloga, na podlagi katerih more papež izjemoma razveljaviti v tridentski obliki veljavno sklenjen zakon. In o teh tukaj ne more biti govora.

Cerkev je z ozirom na Kristusove besede načelna nasprotnica civilnega zakona, ki je v moderni državi, v kateri prebivajo člani različnih veroizpovedanj, s pravnega stališča neobhodno potreben, na drugi strani pa vedoma ali nevedoma podpira zakonolomstvo in koristolovstvo. Bil je to slučaj, mogoč vsled bogastva in upliva prosilca. Revnim slojem je ta pot zaprta, zato se mora v vsej javnosti roditi zavest in spoznanje, da ne velja za vse enaka pravica. Rimska kurija ni dosledna.

Narodno-gospodarstvo.

Mestna hranilnica v Kranju

podaja sledeče letno poročilo za l. 1912.: Preteklo poslovno leto 1912. ni bilo za hranilnico posebno ugodno. V jeseni lanskega leta nastala nenavadna draginja na denarnem trgu je hranilnicam odtujila precejšnjo svoto večjih hranilnih vlog, in to v kriji bankam, ki so nudile višje obrestovanje naloženega denarja nego hranilnice. Poleg tega se je v mesecu novembру polasti hranilničnih vlagateljev strah pred pretečo vojsko s Srbijo. Vsled tega so vlagatelji po raznih avstrijskih mestih napravili na hranilnice run ter jim odtegnili precejšnje svote hranilnih vlog.

Ti dve okolnosti sta tudi pri tem zavodu neugodno uplivali na stanje hranilnih vlog, katere so se vkljub vložnim obrestim, kapitalizovanim v letu 1912. v svoti 209.443 K 55 h, znižale za sicer neznatno svoto 3.259 K 07 h.

Splošno pomanjkanje denarja in draginja na denarnem trgu pa sta bili povod, da so avstrijske hranilnice začele zviševati obrestno mero za hranilne vloge. Ker so tudi hranilnice na Kranjskem sklenile zvišati z novim letom obrestno mero za vloge, morala jim je slediti tudi naša hranilnica. Vsled tega je upravni odbor v svoji seji dne 17. decembra 1912. zvišal obrestno mero za hranilne vloge na $4\frac{1}{2}\%$, vsporedno s tem pa je zvišal tudi obrestno mero za hipotečna posojila na $5\frac{1}{2}\%$ ter za občinska posojila na 5% in sicer počenši z dnem 1. januarja 1913.

Negotove politične razmere v Evropi in pa splošna draginja na denarnem trgu so pa zlasti neugodno vplivale na kurze vrednostnih papirjev; kajti pri vrednostnih papirjih upravnega imetja iznaša za hranilnico neugodna kurzna razlika 31.739 K 90 h, ki se je deloma pokrila z ostalo posebno rezervo A v znesku 1.732 K 60 h, tako da iznaša še 30.007 K 30 h; a kurzna izguba pri vrednostnih papirjih splošnega rezervnega zaklada pa iznaša 11.524 K, tako da iznaša skupna kurzna izguba 41.531 K 30 h.

Ti dve kurzni izgubi pa se nista odpisali niti od čistega dobička, niti od splošnega rezervnega zaklada, ampak sta se v smislu razpisa c. kr. mi-

PODLISTEK.

Obisk v atelierju slovenskega umetnika.

Predno zapušča človek Dunaj, rād obišče kak kraj, kakega znanca in poneše še kak svež vtis v domovino. In tako sva se namenila s prijateljem R., da posetiva atelier najinega znanca kiparja Frana Berneckerja. Posebno sva se zanimala za spomenik sv. Janeza Nepomuka, kateri bo v kratkem dičil našo gorenjsko metropolo.

Po dogovoru smo se sestali zadnjo nedeljo najinega bivanja na Dunaju z Berneckerjem pred kolodvorom južne železnice v Meidlingu. Nad vse sem bil radoveden na atelier našega Meštroyča. Vedel sem, da slovenskemu umetniku tla niso postavljeni atelier me je o tem dodata pravljica. Ropot vlakov, ki drdrajo vsak trenutek mimo kolibe, spremlja pesem njegovega kladiva. Atelier stoji namreč na zemljišču južne železnice prav ob progi. Majhna lesena koliba je to, in da ne bi stalo v nji nekaj osnutkov in načrtov, mislil bi, da sem zašel v orodno shrambo. Taka je beda slovenskega umetnika: ne samo poma, nje naročil, ampak tudi nemožnost ista v določenem času izvršiti. Tako je n. pr. delo sv. Janeza Nepomuka

stagniralo celo zimo, ker radi ostrega mraza in prepiha, ki vlada v kolibi, ni bilo mogoče prijeti za dleto in kladivo. Pri različnih osnutkih se nismo predolgo mudili, ker naju je preveč gnala rado-vnednost k ogledovanju spomenika sv. Janeza Nepomuka. Zato tudi omenjam mimogrede samo dva, ki sta bolj zanimiva, namreč mal doprsen kip Otona Zupančiča in osnutek za nagrobni spomenik pred nekaj leti umrlega mladega dr. Hribarja.

Zunaj ateliera stoji spodnji del spomenika. Privzidnili smo velik lesen pokrov in blesteč umotvor iz belega tirolskega marmorja je stal pred nami. V naravnvi velikosti leži sv. Janez Nepomuk, oklenjen od dveh polipov na skali. Obdajala ga bo od vseh strani do prsi voda. Smrtne bolečine se mu bero z obrazu; gledalcu se zdi, da zdaj pa zdaj mora izdihniti. V tehničnem oziru me je ta spodnji del spomenika prav posebno še zato očaral, ker sta cela osnovna ploskev in svetnik izsekana iz enega kosa marmorja. Kako minuciozno delo je to; treba je le pomisliti, da mora umetnik v mrtvem kamnu spoznati že vsako točko osnutka; en sam napačen udarec in cela ogromna skala marmorja je nerabljiva. Prav prijazno nam je umetnik razlagal težavno tehniko tega dela in nam v kratkem pojasnil punktiranje (t. j. prenos točke za točko od osnutka iz mavca na marmornato skalo). Ta osnovna plošča s sv. Janezom bo stala popolnoma pri tleh, da bo gledalec stal liki ob bregu reke.

Nad glavo se mu vzpenja mogočen obok Karlovega mostu v Pragi, s katerega je bil leta 1383. na povelje češkega kralja Vclava IV. pahnjen v srebrnopeno Vltavo, ker istemu ni hotel izdati, kaj se mu je kraljica Ivana spovedala.

Na mostu pa bo stal v skoro nadnaravni velikosti kip kraljice Ivane. Krasen umotvor bo to; žal, da sva videla dovršeno samo glavo. Popolnoma izdelan pa je bil model iz mavca, na katerem sva opazovala idealno lepe oblike kraljice žalne postave. Posebno krasen je njen obraz, katerega je umetnik študiral pri treh modelih.

Ko smo si vse to natančno ogledali, nama je pojasnil Bernecker svoj nadaljni načrt. Spomenik bo stal, kakor določa Majdičev testament, na malem trgu pred Majdičevi hišo, v kateri je nastanjena c. kr. okrajna sodnija. Obdajal ga bo pas ruše, v ozadju pa smreke. V celem se bo dvigal kake $3\frac{1}{2}$ m visoko.

Zahvalila sva se mojstru za res umetniški užitek, podali smo si roke, izražali veselje, da se kmalu spet vidimo v Kranju, in se razšli.

Prav ponosen bo lahko Kranj na umotvor izpod roke našega kiparja-prvaka, saj bo to nedvomno najlepši spomenik na Kranjskem. Dičil bo Kranj, dvignil bo umetnikov ugled; da bi mu le tudi naklonil več mecenov, ki naj bi mu omogočili, da si postavi vsaj dostojen, njega vreden umetniški hram.

nistrstva za notranje zadeve z dne 16. januarja 1913., št. 44.669/12 postavili kot aktivum v bilanco upravnega imetja, oziroma splošne rezerve.

Navedeni za hranilnico neugodni kurzni razliki pa ne pomenite nikake dejanske izgube, ampak samo v knjigah izvedeno valovanje kurzne vrednosti v hranilnični posesti se nahajajočih vrednostnih papirjev, katerih kurzi se bodo sedaj, ko so nastale ugodnejše politične razmere, brezvomno zopet polagoma dvigovali in kateri bodo sčasoma skoraj vsi izžrebani ter vnovičeni v polni imenski vrednosti.

Vkljub neugodnim denarnim razmeram pa je hranilnica dosegla v preteklem poslovнем l. 1912. skupnega čistega dobička 30.490 K 90 h — za 10.174 K 32 h več nego v letu 1911. — in sicer je bilo čistega dobička pri upravnem imetju 17.588 K 76 h, pri splošnem rezervnem zakladu 12.745 K 10 h in pri pokojninskem zakladu 157 K 04 h.

V posameznih poslovnih strokah pa se je razvijalo hranilnično poslovanje v letu 1912., kakor je razvidno iz naslednjih podatkov, posnetih po predloženih računih:

Prejemkov je imela hranilnica v l. 1912. pri upravnem imetju 2.526.083 K 72 h, izdatkov pa 2.507.257 K 44 h, tedaj denarnega prometa pri upravnem imetju 5.033.341 K 16 h, pri splošnem rezervnem zakladu 85.309 K 12 h in pri pokojninskem zakladu 2.289 K 50 h, tako da iznaša skupni denarni promet leta 1912. 5.120.939 K 78 h.

Na hranilnih vlogah je vložilo tekom l. 1912. 3696 strank 1.377.224 K 93 h, vzdignilo pa 4309 strank 1.589.927 K 55 h, tako da se je več dvignilo 212.702 K 62 h. Ker pa iznašajo v letu 1912. ne-vzdignjene in vsled tega k glavnici pripisane (kaptitalizovane) vložne obresti 209.443 K 55 h, tedaj so se znižale hranilne vloge v preteklem letu le za svoto 3.259 K 07 h. Z ozirom na to pa, da je bilo koncem leta 1911. hranilnih vlog 5.169.655 K 72 h, iznašajo hranilne vloge koncem leta 1912. 5.166.396 K 65 h.

Ta svota je naložena na 5921 vložnih knjižicah, katerih vsaka je povprečno vredna 872 krov 55 h. V letu 1912. izdala je hranilnica 852 novih vložnih knjižic, realizovala pa jih je 905, tako da se je število v prometu se nahajajočih vložnih knjižic znižalo za 53.

Na hipotečnih posojilih je izplačala hranilnica tekom preteklega poslovnega leta 121 strankam 395.060 K — h, vrnilo se je pa hranilnici 139.117 K 81 h, tako da so se hipoteke tekem leta 1912. povisale za 255.942 K 19 h. Ker pa je stanje istih koncem leta 1911. iznašalo 3.320.632 K 43 h, iznašajo hipotečna posojila koncem leta 1912. 3.576.574 K 62 h, to je 69.23% hranilnih vlog.

Koncem leta 1912. je imela hranilnica 1705 hipotečnih dolžnikov, katerih vsak ji je povprečno dolgoval 2097 K 70 h. Ker je 46 strank popolnoma poplačalo svoje dolgove, povisalo se je število hipotečnih dolžnikov v letu 1912. za 75. Konec.

POLITIČNI PREGLED.

Mirovna pogajanja.

Dne 30. julija so se začela v Bukarešti med vojskujočimi se balkanskimi državami mirovna pogajanja. Že golo dejstvo samo, da se vrše pogajanja v rumunski prestolici, kaže, da so si znali Rumunci, ki niso žrtvovali v vojski niti enega vojaka, pridobiti odločajoči vpliv na potek pogajanj. Izrabili so slovansko needinost v ta namen, da ociganijo Bolgarijo za doberšen kos stare bolgarske zemlje in vrhtega igrajo med slovansko Srbijo in Bolgarijo ulogo odločajočega sodnika. Da pa pride ironija usode na svoj račun, poplačujejo bolgarski mirovni delegati to rokovnjaško postopanje Rumunije s tem, da Bolgar Tončev z zadovoljstvom odstopa inorodnemu Rumunu domačo zemljo, dočim ni privoščil bratu Srbu pred vojsko niti pedi macedonske zemlje. S tem ravnanjem hočejo Bolgari pridobiti Rumune na svojo stran v sporu s Srbji in Grki. Zdi se pa, da Rumuni uvidevajo nevarnosti, ki bi jih utegnila povzročiti pristranost Bolgarom v korist. Rumunska vlada opominja po svojih zastopnikih obe vojskujoči se stranki k zmernosti. Splošno se naglaša, da vodi vse delegate pri občevanju prijaznost in spravljenost.

Že prva konferenca je imela velevažen uspeh. Soglasno se je sklenilo, da se ustavijo za pet dni sovražnosti, kar naj omogoči delegatom mirno posvetovanje o spornih točkah. Če bi pa se tekom tega časa ne mogel doseči če že ne definitivni mir, vsaj sporazum, tedaj pa dobe zopet topovi besedo.

Način nadaljnega posvetovanja se je uredil na predlog rumunskega ministerskega predsednika, ki je obenem predsednik mirovne konference, tako, da se dogovore v neobveznih predpoldanskih pogovorih zastopniki, ločeni po posameznih državah z nasprotnikom. Na ta način naj se pripravi v prijateljskem razgovoru snov za obvezno konferenco, ki se vrši vsak dan po poldne.

Bolgarsi diplomati so mnenja, da se bode dal doseči s Srbijo lažje zadovoljiv zaključek v pogajanjih, kot pa z Grki. V zadnjem oziru se je že pokazalo zelo resno nasprotje glede pristanšča

Kavale, katerega zahteva i Grška i Bolgarija. Grki opravičujejo to zahtevo s svojo zmago in z interes dinastije, Bolgari se pa sklicujejo na ravnotežje med albanskimi državami, ki bi se brez Kavale premaknili na škodo Bolgarov. V srbskih zahtevah tvori najnevarnejšo točko bolgarsko mesto Vidin, katerega Srbi oblegajo. Pašč je izjavil, da morajo Srbi iz strategičnih ozirov zahtevati to trdnjavo za se in da ima tudi o tem odločevati mirovna konferenca v Bukarešti. Vendpa ni zelo verjetno, da bi tu zmagalo srbsko stališče, ker mu nasprotuje poleg Bolgarije Avstrija in Rusija.

Tako se sme po sklenjenem petdnevnom premirju skoraj z gotovstjo trditi, da ne pride več do obnovitve sovražnosti. Bolgarska armada je zato fizično in moralno nezmožna, grško-srbska vojska pa želi tudi mir ne morebiti toliko vsled utrujenosti, kakor vsled kolere, ki hudo razsaja med srbskim vojaštvom.

Turčija.

V turških vladnih krogih se je že precej ohladilo prekipevajoče navdušenje, ki ga je povzročilo zopetno zasedanje Odrina in Lozengrada. Turki namreč niso verjeli grožnjam evropskih velesil, ki so zatrjevale, da pod nobenim pogojem ne dovolijo, da ostane Odrin v turški posesti. Zlasti odkar je izjavil angleški nižji državni tajnik Acland, da Anglija ne bode branila Turčije pred posledicami (ruske) akcije, ki bi imela namen, pritisniti Turke za mejo Midia-Enos, vlada v turških vladnih krogih potrost. Da bi odpoklicala vojsko izpred Odrina in Lozengrada, si ne upa vlada iz strahu pred revolucijo v lastni državi, še bolj pa iz strahu pred znamen Ever begom, ki je izjavil, da se ne umakne iz Odrina, če tudi mora pasti vlada. Če pa ne izroči Turčija Odrina Bolgariji, ima na vratu velesile, ki bi utegnile razgrniti maloazijski problem, ki kaj lahko tudi v Mali Aziji naredi konec turškemu gospodstvu. Rusija komaj čaka prilike, da zasede Armenijo. Kolikor se da presoditi, bode uravnal mejo med Bolgarijo in Turčijo kompromis, vsled katerega ostane Odrin bolgarski, dočim se pomakne tirska meja od črte Media-Enos do reke Ergene.

Albanija.

Tudi v albanakem vprašanju je zadnje dni zaznamovati napredok. Konferenca veleposlanikov v Londonu je sklenila poslati v Albanijo komisijo, ki naj sestavi na podlagi dosedanje občinske uprave za bodočo moderno upravo samostojne Albanije. Žandarmerijo bodo organizirali švedski častniki. Te in druge reforme se imajo izvršiti tekom 6 mesecov, da potem zasede albanski prestol dosedaj še neznan knez. Za Srbijo velevažen je sklep konference, da se sprejme v zapisnik koncesija, vsled katere dobi Srbija ob Jadranski obali pristanišče in železnicu do nje. Preglavice bo še delala veleposlanikom južna albanska meja.

Češko.

Na Češkem vlada neustavna upravna komisija, ki že pobira naklado na pivo. Nemci zahtevajo od te komisije izpolnitve najvažnejših narodnih zahtev, katerih niso mogli Čehom izsiliti. Dežela naj se deli na podlagi narodnostnih razmer, kar seveda nasprotuje češkemu državnopravnemu stremljenju. Deželnih uradnikov naj se nastavlja po posebnem ključu, istotako bodi merodajen poseben ključ za oddajo raznih dobav. Skromni Nemci v svojih zahtevah ravno niso! Nasprotno pa z vso odločnostjo odklanjajo češko zahtevo, da bodi pri uradih v onih nemških krajih, kjer je vsaj 20% češkega prebivalstva, poleg nemščine uradni jezik češčina.

Glavni zbor Narodne stranke

na Stajerskem se vrši v Celju, dne 5. oktobra. Delala se bo bilanca o strankinem delovanju v minulem letu, obenem pa se bode sklepalno o nadaljni organizaciji in nadalnjem delu napredne stranke.

Državni zbor

se ne snide meseca septembra, temveč še le oktobra, ker nameravajo z obstrukcijo ovirati delovanje Čehi zaradi neustavnega vladanja češke krovine. Ta čas hoče izrabiti osrednja vlada za zopetna spravna pogajanja, da se na ta način uravna pot parlamentarnemu delu. S strašilom obstrukcije pritisajo pa na vlado tudi Nemci, da izpolni upravna komisija nemške zahteve, katere smo omenili na drugem mestu.

Ožje volitve na Goriškem.

Dne 29. julija so zmagali pri ožjih volitvah v slovenskih kmečkih občinah neodvisni napredni kandidati, le v goriškem okraju je prodrl s par glasovi večine kandidat klerikalnih novostrujarjev. Klerikalci so torej doživel strahovit poraz. V goriškem deželnem zboru, ki šteje 15 Lahov, 14 Slovencev in 1 virilista, bodo imeli klerikalci le 3 mandate, dočim odpade na slovenske naprednjake 11 mandatov. V minolem zasedanju so imeli klerikalci 9 glasov z dvema deželnima odbornikoma.

Hrvaško.

Skrlečevemu neustavnemu vladanju opozljonalne stranke ne prisijojo vspehov, vsled česar pričakujejo v kratkem razpust sabora. Že zdaj se pripravljajo narodne stranke na volitve. Srbsko-hrvaška koalicija je sklenila za prihodnje volitve kompromis poleg Starčevičijancev tudi s kmečko stranko. Kompromisu se baje pridružijo tudi socijalisti. Na ta način hoče opozicija temeljito naključiti pri volitvah frankovce in madjaronske unione, ki so pripravljeni podpirati Skerlečev sistem.

DOPISI.

Iz cerkljanskega kota. Znani čvekač Janez Čvekal piše v gostilni, kakor sam pravi, en šiv žganja med svojimi tovariši, ki so ga rado vedno izprševali, kaj jim bo novega povedal. Začel je najprej o tisti nesrečni materi, ki je postal mož nezvest. Pravi kako bridko mu je tožila, namreč Janezu Čvekaču, da ni srečna ne pri otrocih, pa tudi pri možu ne. Že večkrat ve, da se je pregrešil, pa da mu zdaj več ne odpusti. Pravi, da je sedaj vzel potrebo s seboj, in šel menda v Ameriko. Janez Čvekač pa jo je tolažil, gostobesedno kakor je vedel in znal. Govoril sem, kakor je moja navada, da veliko govorim, pa sem tudi našo Mico v misel vzeli, in ji povedal v v kakšnem strašnem strahu, da sem zadnji čas živel zavoljo Mice. Z Mico sva se vse potrebljeno pogovorila in dognala, da je zdaj brez vse skrbi. No, če bi jo le kaj zadele — bo pozneje še le o smenu enkrat. Pa jaz sem obračal tako kakor je moja navada, da bi bilo vse prav — Mica je pa kar obrnila. Kakor je pri ženskah navada, da je zdrava in tudi takoj bolna, ravno tako je naša Mica. Začelo jo je bosti, šipati in ne vem kaj še vse. Kuhal sem „tavžent“-rože, vse kapljice sem znosil vkljup, zato ker za Mico jaz res vse nadredim. Pa ni nič pomagalo, Mico je kar naprej vilo. Ravno, ko sem že lojterce potegnil ven, da bi jo bil peljal v mesto, ji je pa kar naenkrat odnehalo. Sam sebi nisem več verjel, dasi se ne zmotim nikoli, v tem slučaju pa bi si bil res kmalu kaj drugega misil, če bi jo hotel opravljati, pa to nisem naredil, ker Mica je res dobra ženica. Tudi ona meni prizanese, če malo poskilim čez mejo. Sem še vedno tak, kakor sem bil v mladosti. Pa kaj hočemo, g. Janez so pa krstili takega fantiča, da ga je le veselje, kakor sveča je raven; če se nam le pozneje ne pokazi. Zameril bi bil Mici, pa sem rekel, da ji ne bom. Je res hudo, če je žena tako ljubezniiva, kakor je naša Mica. Mislim pa še vedno, da Mica ni pravilno ravnala. Kakor računam, se mi račun vnese. Pa sem že tak, da bom Mici vse odpustil, če mi prav polomi enkrat vojnico. Pa bomo videli, saj imamo več „muštrov“. Se en šiv ga prinesi Mana, zdaj bom zopet „ta kratkega“ vlekel. Mica bo pa za bokal držala.

Študiosus.

Poslednje spremstvo dr. Josipu Kušarju.

Strudila ga je težka hoja, Moža pa množica ljudi Z mladiko oljkovo kropi Zelec mu večnega pokoja.

S. G.

Dolgo že ni zrl Kranj tako impozantnega mrtvaškega sprevoda kot zadnji četrtek. Žalostna je dolžnost, ki smo jo vršili napram pokojniku, a njena izvršitev je izpričala kako plemenit, kako blag in nad vse ljubljen mož nas je prerano ostavil.

V noči od srede na četrtek je dospel mrtvaški voz iz Slatine, kjer je pokojniku kruta Parka prezala nit življenja. V četrtek zjutraj pa so se zbrali na kolodvoru njegovi ljubljenci, bratje Sokoli, da sami na svojih ramah poneso krsto s trupom velezaslužnega brata zastavonošo v hišo tuge. S kako gulinjivo ljubezni so vršili svojo turobno nalogu; ni ga bilo izmed njih, ki bi se mu ne lesketala solza v očeh; z otroško ljubezni so oklepali krsto, kot bi hoteli z ognjem svoje ljubezni oziviti njega, ki jim je bil brat in oče obenem. Položili so krsto na voz in jo odeli z njegovo najvišjo svetinjo, s praporom sokolskim, katerega je tako visoko dvigal v svojem življenju. Pristopil je še krog njegovih ožjih prijateljev in sprevod se je jel pomikati proti mestu. Postavili so ga v sobo, spremenjeno v zelen gaj, po kateri se je pokojnik tolj rad sprehajal. Pa niso ga ostavili njegovi ljubljenci do zadnjega trenotka, častno sokolsko stražo so mu postavili ob krsti in prapor ga ni zapustil.

Prihajale in odhajale so množice tihih, resnih in začudenih obrazov, kot bi ne mogle pojmiti, da spava pred njimi on, katerega čvrsto, markantno osebo so še pred nedavnim časom srečavali po kranjskih ulicah. Kropila ga je množica, želec mu večnega pokoja in vsakdo izmed nje ga je spoštoval in ljubil; bila pa je nepregledna... Žaloben kraj je kmalu zaduhel od nebroja cvetk, katerih vsaka je bila prepojena z ljubezni do pokojnika.

Vedno bolj se je bližal trenutek večne ločitve in nepregledne množice so se zbirale k zadnjemu spremstvu. Turobno so zadoneli zvonovi, tesnobno

je oklepal njih glas srca priateljev. Opravili so duhovniki slovesno ceremonijo in zazvenela je žalna pesmica, ki jo je pokojnik tako ljubil, narodna pesmica je bila to "Vigred se povrne" (harm. O. Dev.), ob katerih zadnjih vzdihih so se zarosile v britkosti ločitve oči vseh navzočih. Kako gremko je občutil vsakdo nje poslovilne besede: "Al' prijatljja sem nazaj nikdar več ne bo!" Nikdar več!

Dvignila se je krsta na rame njegovih ljubljencev in sprevod, kot ga še ni videl Kranj, se je začel pomikati dalje. Najzvestejši spremjevalci so mu bili na čelu sprevoda Sokoli. Kdor je utegnil, je pohitel v Kranj, da njemu vzor-Sokolu po mislih in dejanjih izkaže zadnjo čast. Na konjih je prihitelo deset sokolskih jezdecev, katerih vzgojitelj je bil pokojnik za časa svojega delovanja v Ljubljani. Načelniku S. S. Z. dr. Murniku so sledili korporativno Sokol: Ljubljana, Ljubljana I., Radovljica, Škofja Loka in Kranj. Tudi druga zunanjega društva so bila zastopana po depucijah, tako Vrhnika in Štepanja vas, nekatera pa po posameznikih. Od župnih starost mi je omeniti: dr. Kokalja (L. S. Ž.), Marinčka (G. S. Ž.) in dež. poslanca dr. Wilfana (T. S. Ž.). Od praporov so ga spremljali župna radovljški in škojfeloški, in ljubljanski. Kje pa je bil naš domač prapor? Ves čas si mu bil zvest, pa naj tudi on Tebi bo do zadnjega trenutka, "so si mislili bratje in nihče njih se ni drznil vzdigniti praprora, ki je bil njegov. V črno tančico odet se je oklepal žalujoč njegove krste, zvesto je spremjal svojega gospodarja in ga zapustil še le tedaj, ko je hrabrega zastavonošo objela hladna zemlja. Korporativno se je udeležila sprevoda kranjska Čitalnica s praporom in s pevskim zborom pod vodstvom g. okr. sodnika O. Deva, kranjska požarna brama in veteransko društvo. Zastopane so bile naslednje korporacije: Ljubljanski občinski svet in Kranjska odvetniška zbornica po podžupanu g. dr. K. Trillerju, Ljub. mestna hranilnica po g. predsedniku U. pl. Trnkoczy, Kranjska Kranjska notarska zbornica po predsedniku c. kr. notarju g. I. Plantanu, Zveza slovenskih učiteljskih društev po dež. poslancu g. E. Ganglu, kranjski občinski zastop po županu g. F. Polaku s svetovalci in odborniki, Dijaška kuhična po g. dr. E. Šavniku, Kranjska planinska podružnica S. P. D. po g. prof. A. Zupanu, godba gasilnega društva itd. C. kr. okr. glavarstvo je zastopal g. okr. komisar Friedl, c. kr. okr. sodnijo g. deželnosodni svetnik F. Pogačnik, c. kr. gimnazijo pa g. ravnatelj F. Fajdiga. Zastopana so bila gotovo še druga številna društva, katerih doputacije pa nam je bilo med nepregledno množico nemogoče vse opaziti. Med posameznimi dostojanstveniki smo opazili: g. predstojnika arterijske vojne šole generala J. Tomšeta pl. Savskidol, ces. svetnika g. Karla Šavnika, monsignora g. Tomo Zupana, poleg že imenovanih še dež. poslanca dež. odbornika g. dr. Fr. Novaka in g. J. Turka. Narodno ženstvo ljubljansko sta pa zastopali ga. županja dr. Tavčarjeva in g. Ivana Zupančičeva. Krsti je sledila britko prizadeta rodbina in nebro sorodstva. Nešteta množica ljudi vseh stanov in poklicev je sledila sprevodu.

Prišli smo na pokopališče. Po končani cerkveni ceremoniji so krvavečega srca izročili njegovi spremjevalci krsto domači grudi. Vse je zaihtelo, ko se je ločil prapor od svojega zvestega nositelja; sokolska čepica, katero je vedno nosil s častjo in ponosom, pa ga je spremila prav v dno groba. Ob odprtem grobu je zaduhel opojen duh svežih rož nebroja krasnih vencev in še enkrat se je oglasila mila slovenska pesmica "Gozdič je že zelen", katero mu je za pogreb priredil njegov priatelj Oskar Dev. Ptičke vprašuje, kdaj bo prišla pomlad, pa mu odgovore, prišla bo, pa takrat, ko Tebe več ne bo, ko Te bodo dejali v hladno zemljo. Tu mi prihaja na misel pesmica, katero brat dr. Kušar navaja v zadnjem "Sokolskem vestniku" v članku, ki še izhaja, namreč:

Pomlad se na zemljo vrne,
Petje slavev se zбудi,
V cvetju zemlja se zagrne...
Za me pa pomladi ni!

V cvetju se je res zagrnila zemlja nad Teboj, pomladi pa za Te, dragi brat, ne bo več. Zdi se mi, kot da bi pokojnik že tu slutil svoj tragičen konec. Tako nežno, ganljivo in turobno je izzvenela zadnja pesmica, kakor dih je plaval zadnji akoro nad odprtим grobom in se izgubljal vanj... Obstali smo nemi pred odprtим grobom in nepremično strmeli vanj, duša naša pa je v globoki žalosti in bridkosti zahrepela po tolažilni besedi. Stih prvaka-pesnika našega Prešerna, katerega je čislal nad vse, nas vzdramijo iz tihe žalosti, ob odprttem grobu stoji njegov zvest sodelavec na Sokolskem polju starosta G. S. Z. brat Matija Marinček in spregovori sledeče ginljive, tolažilne, pa duhu pokojnega brata primerno vznešene besede:

Strune mile se glasite,
milo pesmica žaluj,
srca bolečine skrite
trdorsčni oznanuj!

Trdorsčna smrt! Radi tebe toži danes naša pesem, nam je mokro oko in nam v vzdihu iz pris. Kako tudi ne. Najboljšega sina nasega naroda si nam pobrala, posekala si najplemenitejše drevo, ki bi bilo nosilo še obilo sadu. Zakaj si

segla ravno po bratu dr. Josipu Kušarju, ki se te je tako ogibal, hoteč biti še dolgo svojemu narodu obrestonosna glavnica.

Br. dr. Josip Kušar se je ločil že po svoji telesni postavi od toliko in toliko drugih. Toliko in toliko drugih pa je tudi prekašal po svojem duhu in svoji volji.

Od svojih mladih nog pa do poslednjega izdihljaja je nosil kakor pravi Kollar: svoj narod v svojem srcu. Njegova gorečnost za blagor slovenskega naroda ni pojela, ni opešala z leti, narobe, njegova ljubezen do slovenske domovine se je čedalje bolj razvnemala.

V letih, ko ta in oni kakor Čertomir pokoplje misli visokoletče in gre v Oglej, to je, skrbi za svoj kruhek in svojo družino, je bil br. dr. Josip Kušar prvi in zadnji, kadar je bilo braniti čast in pravice narodu jeziku svojemu.

Da, br. dr. Kušar je bil do svoje smrti kakor starci junaki. Kakor Mucius Scaevola bi si bil dal odrezati roko, da je bilo to v korist slovenskemu narodu, kakor oni Rimljani bi se bil vrgel v odprto brezdro, če bi bilo to v rešitev slovenskega naroda, kakor P. Decius Mus bi se bil z lahkim srcem zapisal smrti, če bi bil to zahteval prid slovenske domovine. Dr. Kušar je vedno delal kakor je velel domovine ukaz.

Kadar je bila slovenska Troja v nevarnosti je planil v boj kakor Hektor, ne meneč se za boječe solze svojcev. Za slovenstvo ubožen, za slovenstvo učen, za slovenstvo premožen, za slovenstvo rojen. Ako veljajo za koga te besede, veljajo prav gotovo za dr. Kušarja. Ko je hotel Brenus od Rimljakov pritehtati čim največ zlata, je vrgel svoj težki meč na tehtnico.

Velikokrat je vrgel br. dr. Josip Kušar meč svoje glave in veljave, svoje mošnje in radočnosti na tehtnico, da bi slovenska reč ne bila prelahka.

S svetim ponosom si bil Sokol, s kakim preprincanjem učenec Fügnerja in Tyrša, kako natančen posnemovalec sokolske jednakosti in sokolskega bratstva.

Najstarejši v vrstah gor. sok. župe si bil, vsem vzgled in vzpodbuda.

Meč smrti, ki visi nad nas slehlerne glavo, je presekal lepo dvojino Tvojega bitja v dve edinini: Tvoje telo že sprejema slovenska zemlja z radostnima rokama in zdi se mi, da šepeta:

"Težka človeku ni zemlje odeja."

Ne, ne, br. Kušar.

Saj ti jo bodo lajšala dobra dela, katerih si nakopičil v svojem življenju, saj ti jo bo rahljala Tvojih dragih in sokolskih vrst ljubezen, saj Ti jo ne bo teptala noge po krvici preganjanih in noge sovražnikov. Preganjal in sovražil vendar nisi nikogar.

Tvoj duh pa bo hodil pred nami kakor nekdaj Bog v oblaku pred Izraelci, vodeč jih v oblubljeno deželo, Tvoj duh pa nas bo opominjal in bodril kakor nekdaj Hamleta duh njegovega očeta, da popravimo in maščujemo krvice, storjene našemu narodu. Pisal si mi iz kraja, kjer si iskal zdravja: "V Radovljico me ne bo, v Novo mesto pa že pride". Br. Kušar, v naših vrstah boš v Radovljici in Novem mestu in vedno, sicer ne vidno kakor prej, ampak nevidno. Neviden pa boš še lepši in posnemanja vrednejši. Na najlepšem kraju slovenske domovine boš počival, obdan od svojih ljubih gora, zelene Save in zlatega soškega polja, takorekoč med Prešernom in Jenkom, s katerih mislimi in nauki si tako rad prepletal svoje govorjenje, ob katerih ljubezni do slovenske domovine si se razzarjal.

Bratu dr. Josipu Kušarju večen spomin in poslednji sokolski Na zdar!

Zadnji "Na zdar" mu zakliče v grob in bratje ga tiko ponove za njim. Še petero zastav se nagne nad odprtih grob nepozabnega brata in končano je...

Razšli smo se. Samega smo Te pustili, obdanega od vencev slovenskih planin, katerih navdušen priatelj si bil vedno. Izginil si našim očem, vedno pa boš ostal neizbrisven v naši duši, in kakor si sam zapisal v "Sokolskem Vestniku":

"— Tvoj duh bo gledal
na vse štiri strani,
dokler bela zora
dneva ne oznani."

Tvoj duh bo vel v naših srcih, preveval prapor sokolski, vedno bo z nami, neutolažno britko pa bomo pogrešali v bodoče tvojih krepkih dejanj in dobrih del tvojega nad vse plemenitega, zlatega slovenskega srca. Težko te bo pogrešala Tvoja ljubljena rodbina, zelo težko pa tudi domovina in Tvoji bratje. Poznam pa tvojo sokolsko željo, dragi brat, če bi mogel, pa bi jo gotovo izrekel sledče: "Ne iščite ob mojem grobu smrti, ampak novega življenja!" Vidim Te v duhu, kako ponosno boš gledal na one, ki so si Tvoje zlate nauke vklešali v srce, naj jih bodri Tvoj duh tudi, da bodo posnemali Tvoja plemenita dejanja. Prapor sokolski pa bo vedno ponosen na Te.

Dragi brat, lahka Ti zemljica in zadnji "Na zdar"; da bi ga mi mogel zaklicati še enkrat! Spavaj sladko!

Sokoli!

10. avgusta t. l. se združimo slovenski Sokoli v prijazni dolenski metropoli. Pokažimo tega dne svoje delo, svojo silo, svoj napredok! Pridite iz vseh strani širne naše domovine, da manifestiramo skupno za svoje pravice, da pokažemo, da smo narod, ki je sposoben za življenje, da smo ljudje, ki nas prepaja in veže ona velika sokolska ideja, ki je prešinila kot svetel žar celo našo domovino in pokazala našemu narodu pot v boljšo, večjo bodočnost. Velika vrsta telovadcev in telovadk naj priča s svojim nastopom, da sokolsko idejo tudi praktično udejstvujemo, da smo se od svojega zadnjega nastopa pospeli višje, da smo napredovali v dovršenosti telovadbe, da so se naše vrste zdatno okrepile in povečale. Naisi so ovire še tako visoke, moč in vtrajnost jih morata podreti! Ne miru in počitka, ampak neumornega dela in vtrajnosti! Ne nazaj, ampak naprej in kvišku! — Nazdar!

Odbor novomeškega "Sokola".

DNEVNE VESTI.

Na ponovno odgovornega uredništva "Gorenjca" so po "Gorenjčevih" napadih na "Okrajno bolniško blagajno" prizadeti blagajnični funkcionarji umaknili tiskovno tožbo proti "Gorenjcu" pod pogojem, da "Gorenjčev" uredništvo na prvem mestu svojega lista prekliče neopravljene in neutemeljene napade na bolniško blagajno in njene funkcionarje, da uredništvo plača vse tožne stroške in da c. kr. gimnazijski učitelj Vincenc Marinko brezpogojno umakne svojo proti našemu odgovornemu uredniku naperjeno tožbo. Tožitelji so prošnji ugodili, ker so vedeli, da bi kazen ne zadela pravega krvca, ki je uprizoril nezaslišano gonjo proti "Okrajni bolniški blagajni", marveč nedolžnega odgovornega urednika, ki nima pri "Gorenjcu" prav nobene besede in nikakega upliva na redakcijo tega čednega lista. Kakor smo že poročali, je "Gorenjčev" uredništvo sprejelo vse zanj ne bačaste pogoje, ponatisnilo za njegovo pisavo naravnost uničujočo izjavo, odnosno obsodbo in mi bi bili gotovo zadnji, ki bi se še enkrat dotaknili te zadeve, da se ni uredništvo "Gorenjca" držnilo, v včerajšnjem listu po svoje razlagati napominano izjavo. Sedaj, ko je vsa stvar pojasnjena, si upajo ti ljudje še enkrat nelojalno pisati o "nedopustnih" razmerah v bolniški blagajni, pravijo, da se iz "umevnih razlogov" nikakor niso hoteli spuščati v porotno obravnavo in da so zato sprejeli od nasprotne stranke "predlagano" izjavo. S takimi splošnimi pojasnili ne bodo ublažili svoje izjave, kajti gospodje so vgriznili v kislo jabolko iz "umevnih razlogov", ker so dobro vedeli, da bi bil "Gorenjč" dobil pred porotniki zasluženo plačilo, da bi se bilo pred poroto šele prav postavilo v pravo luč ruvanje c. kr. gimnazijskoga učitelja Vincenca Marinka in zato so morali ponatisniti od nasprotne stranke ne predlagano, marveč zahetano in diktirano izjavo! Včerajšnji "Gorenjč" se identificuje tudi z znanim odprtim pismom Marinkovim na poslanca Pirca radi slučaja Martina Štefeta, glede katerega je prišlo okrajno glavarstvo kot nadzorstvena oblast do zaključka, da bojniška blagajna v tem slučaju nikakor ni postopala protipostavno, temveč da je bila povsem upravičena! Tudi Vincenc Marinko to vse prav dobro ve, in če bi mož imel le nekaj takta, bi bil že zdavnaj preklical takratni napad na bolniško blagajno, odnosno na njenega načelnika. Ker pa "Gorenjčev" uredništvo odobrava ruvanje svojega šefredaktorja in iznova pogreva komaj preklicane napade na "Okr. bolniško blagajno", se mu zopet nudi prilika, da bo dajalo odgovor za to nelojalno in nezaslišano postopanje na primernem kraju ali pa — pod klopojo!

Volitve na Goriškem iz splošne in kmečke volilne skupine so se sedaj končale s popolnim porazom klerikalne stranke. Od 10 mandatov iz teh skupin so obdržali klerikalci le še tri mandate, naprednjaki pa so jih priborili sedem (dosedaj 2). Posebno razveseljivo je, da so bili klerikalci popoloma poraženi v kmečki skupini, dosegli so le po golem naključju en sam mandat. Iz izida teh volitev je razvidno, da se je ljudstvo že naveličalo klerikalnega ščuvanja in da noč več poslušati brezvestnih klerikalnih hujšačev. Pri teh volitvah pokazala se je zopet breznardost klerikalizma. Slovenci so postavili namreč pri volitvah iz splošne kurije v Gorici števne kandidate samo iz edinega namena, da se dokumentira slovenski živel v laških mestih, toda slovenski klerikalci so raje volili laške klerikalce, kot slovenske števne kandidate. Zadnji čas bi bil, da bi tudi naše ljudstvo pomedlo z klerikalnimi pobasaji in jih pognalo kakor Goričani.

Klerikalni kmečki deželnozborski poslanec Bartol iz Sodražice je odšel v Ameriko. Želo značilno je, da klerikalni voditelji pri polnih koritih, niso hoteli pomagati svojemu pristašu, ki se je pehal zanje. Klerikalna hvaležnost?

Katoliški shod in deželne barve. Klerikalci prirede koncem avgusta velik rumel — imenovan katoliški shod. Po svojih časopisih borbajo dan na dan na obilno udeležbo in nedvomno se bo

udeležila tega shoda velika masa nevednega ljudstva, ki vidi v vsakem kaplanu polboga, kateremu sledi, kakor čreda ovac svojemu ovnu. Ne brigali bi se za to klerikalno komedijo, ko bi pri tem ne prišlo izza klerikalnih kulis nekaj nezaslišanega. Klerikalni deželni odbor je nameraval namreč povodom tega shoda okrasiti svoja poslopja z zastavami, toda ne morda z deželnimi belomodro-rdečimi, ampak z barvami nekdanih kranjskih stanov žoltō-modro-rdečimi. Torej z barvami stanov, katerih ubogi tlačeni so bili pred 1. 1848. naši kmetje. Te barve so se že popolnoma pozabiale in le Nemci so jih obešali pri svojih slavnostih, kadar si niso upali razobešati frankfurterskih zastav, misleč na čase, ko so Nemci imeli še glavno moč v deželi. Klerikalci so zavohali, da te barve kranjske dežele niso posebno povšeči naši skrbni vladi, ker narobe obrnjena zastava predstavlja srbske narodne barve in je zelo slična ruski, in da pokažejo svojo hiperlojalnost, zatajili so našo pravo deželno zastavo in privlekli na dan barve nemških kranjskih stanov. Ko se je za to izvedelo iz naprednih časopisov, so klerikalni listi dolgo molčali in šele, ko so v lastnem taboru začeli nasprotovati temu izdajstvu slovenske zastave, so se klerikalci pričeli umikati. V „Slovencu“ prevzeti je moral nase za to vso kriivo dr. Pegan, nedvomno pa je, da bi si Pegan, kaj takega sam ne domislil, ampak je bilo od klerikalnih voditeljev sklenjeno, da naj se počasi odpravi prava naša zastava in nadomesti z ono nemških stanov, kar bi bilo vladi gotovo ljubo. Toda grozdje je bilo prekislo. Radovedni smo le še, koliko je bilo za to izdajstvo obljubljeno našim klerikalcem. Kmetje pa lahko vidijo v tem, da so ideal klerikalcem oni časi, ko so kmetje še tlačnili raznim grofom in samostanom.

Južna železnica priredi, na nasvet nekega nemško-nacionalnega društva, v dneh 2. in 3. avgusta, cvetlični dan, v korist zgradbi nekakega „Erholungsheima“ za otroke uslužbencev južne železnice. Nadlegovalo se bo te dni tudi slovensko vozeče se občinstvo, katero opozarjam, da je nabran denar namenjen v povse nemško-nacionalne namene in najsi temu primerno uredi svoje postopanje. Ako hoče južna železnica, ki dosledno prezira slovenske težnje, ustanoviti kako človekoljubno napravo, naj stori to s svojim denarjem ali pa naj da garancije, da se bo nabrani denar nepristransko porabil. Mi imamo sami dovolj narodnega davka — za nemško-nacionalnost, ki je dela južna železnica pod krinko človekoljubja — pa niti vinarja.

Preminul je v Ljubljani g. Matevž Gärtner, vpokojeni sprevodnik in oče soprotek lekarnarja in obč. svetnika v Ljubljani g. Ubalda pl. Trnkoczy. Pokojnik je bil Radetzkyjev veteran in zelo prijubljen naroden mož. Bodi mu lahka zemlja.

Porotna razprava na tožbo gošpodične Kamile Theimer proti odgovornemu uredniku „Slovenca“ se bode vršila menda že v tem porotnem zasedanju. Ako se klerikalcem ne bode posrečilo to obravnavo zavleči, se bode vršila ta obravnavava sočasno z katoliškim shodom in udeležnikom istega bo dana prilika ogledati si svoje voditelje v prvi luči.

Peter Rosegger slavi v tekočih dneh svojo sedemdesetletnico. Nemško časopisje se vsled tega posebno navdušuje, ne slavi pa toliko njegove pisateljske vrednosti, katero mi pripoznavamo, temveč njegovo iniciativno za dvamilijonsko zbirko za nemški šulferajn. Ta ogromni denar se uporabi v največjem delu za ponemčevanje slovenskih otrok. Rosegger sicer ni imel namena, naj velja zbirka ravno v germanizatorične namene, toda ljudje, ki razpolagajo s tem denarjem, ga pač v to svrho porablja. V nas Slovencih vzbuja Roseggerjevo ime in njegovo slavljenje nemile občutke in zato delajmo s podvojeno silo za našo šolsko družbo.

Poslanec Jarc ki je gotovo tudi našim čitaljem še dobro znan iz časov, ko je preobračal svoje klerikalne kozolce na Gorenjskem, je hotel pripediti dva shoda v svojem volilnem okraju in sicer v Novem mestu in sosedni vasi Muhaber. Mož je pa slabo naletel. Vkljub silni agitaciji udeležilo se je shoda v Muhaberu le okroglo 25 klerikalnih pristašev pač pa nad 60 naprednih kmetov. Ker Jarcu ni ugajalo, da bi bil predsednik shoda naprednjak, jo je lepo odkuril. Se slabše naletel pa je v Novem mestu samem, tu do shoda sploh ni prišlo, ker vladni zastopnik, nek domišljav koncipist Golia, sploh naprednjakov ni pustil na shod. Vidimo, da se je pričelo počasi tudi na Kranjskem jasnit in da se bode tudi naš kmet kakor goriški — sčasoma naveličal klerikalnega jarma in pričel misliti s svojimi možgani.

Glas iz občinstva: Neznotna in povsem neopravičena draginja mesa vlada danes pri naših mesarjih. Ko se je cena živini splošno znižala in padla v primieri z ono iz let 1911 in 1912 za skoro eno tretjino, je kupujoče občinstvo pričakovalo, da bodo vedeli gg. mesarji to upoštevati ter da bodo vsled tega znižali tudi cene mesu. Ali še danes čaka na to zaman! Če prav cene živini že nad leto dni stalno padajo, so ostale ore mesa na isti višini. Upravičeno je bilo to pričakovati e tembolj, ker pri najmanjšem zvišanju cene živini ti rudeče- in okrogločni gospodje takoj zaženo krik o izgubi, ki jo imajo baje pri prodaji mesa, čeprav pri prvem

nekoliko dražjem voliču cene za meso v dvojni meri zvišajo. Samo na ta način je umljiva in mogiča prislovica, da živé in bogaté ti „reveži“ od — zgube. Pa naj navedemo nekoliko statistike, kako so kupovali in prodajali mesarji v res dragih časih, pa kako delajo danes, ko jim kmet živino ponuja, samo da se jo iznebi in da jo spravi radi primanjkujoče krme iz hleva. Pred 14 dnevi primeril se je slučaj, da je ponujala kmetска ženica jokaje tele mesarju za vsak denar, samo da bi dobila par grošev zanjan, s katerimi bi pokrila najnujnejše potrebe, pa revica ni našla milosti v njegovih očeh. Primere naj toraj pokažejo to v nebo upijočo odiranje: lani, oziroma ob času pomanjkanja živine, je stal lep pitan volič s 5 centi mesa 440—450 K danes stane prav tak 340 K. Če pa kupi mesar danes vola osnaženega na vago, ga stane meso samo veliko manj, kakor ga pa prodaja v mesnici, za „zgubo“ pa ima pri današnjih cenah mesa na mesu samem najmanj 40 do 50 K dobička, poleg tega pa še kožo, ki je pri današnjih cenah, katere so se v primeri z lanskimi zvišale za ravno 20%, v primeri z onimi iz leta 1911, pa za 30%, vredna povprečno 80 K, loj, ki mu vrže, ker vse bolje dele istega proda za drago ceno revnejšim slojem v mesnici za zabelo, najmanj 20 K ter glovo in vse drobovje, ki mu plača dac. Zadovolji se torej z dobičkom 150 K pri enem samem voliču, tedaj s času primernim „meščanskim“ dobičkom, od katerega bi mogla shajati cel mesec rodbina obrtnika ali srednje plačanega uradnika. O nakupnih in prodajnih cenah telečega mesa pa se danes skoro ne da delati primere, kajti če proda mesar danes teleta v mesnici, si za izkupiček lahko kupi dva in zasluži tedaj po računu znanega kramarja samo 1%. Ta suha dejstva naj gg. mesarji blagovolijo uvaževati ter njim primerno nastaviti in znižati cene mesu ter tako milostno dovoliti, da se tudi manj premožni sloji morejo vsaj ob nedeljah naslavati ob govejem mesu; s tem si bodo gotovo pridobili veliko priznanje. Ako pa bi, ne meneč se za ta opravičen opomin, vztrajali pri sedanjih pretiranih cenah, potem naj vedo, da se da še tudi dobiti sredstev, ki bodo tem nezaslišnim razmeram napravila konec.

Pojasnilo. Glede notice: Težka poškodba se nam piše od merodajne strani: Marija Zupan, kuharica pri g. K. Pollaku v Kranju se je poškodovala na levem kolenu dne 27. aprila t. l. ter je bila delanezmožna do 15. majnika. V navedenem času se je napravilo poškodovanki 5 obvez. Poškodovanka pa se ni ravnala točno po zdravnikovih redbah, zategadelj se je razvila na levem kolenu prisadna vnetica, ki provzroča nadaljnjo delanezmožnost počenši od dne 4. junija. To pa je zavrlila poškodovanka sama. Prvotna poškodba je bila sama ob sebi lahka. Marija Zupan se je nato podala proti zdravnškemu nasvetu v dež. bolnico v Ljubljano, odkoder pa se je tudi že vrnila, kar znači, da ji niti treba ni bilo iskati pomoči v deželni bolnici v Ljubljani.

Promenadni koncert bo danes zvečer ob pol 9. uri na Glavnem trgu.

Zaročil se je kr. štabni računovodja v Varaždinu g. Ivan Albert Dominis z gospico Dragico Križnjak, učiteljsko pripravnico. Bilo srečno!

Ponesrečil se je včeraj popoludne profesor Baglama iz Sušaka. Vozil je s kolesom iz Brezij proti Otočam ter zadel na hudem ovinku pred mostom v kamenje. Zletel je v zrak ter se parkrat prebrnil. Zadobil pa na srečo ni težjih poškodb.

Darila. „Dij. kuhinji v Kranju“ so darovali mesto venca na krsto pokojnemu dr. Josipu Kušarju gg. Josip Likozar 20 K, Vinko Majdič 20 K, dr. Valentin Štempihar 20 K in gospodični Franja in Katinka Jugovic 6 K.

Za zletni sklad Gorenjske Sokolske Župe sta darovala mesto venca na krsto gosp. dr. Josipa Kušarja Ivan in Hermina Valenčič K 10—.

Nesreča. V tork zvečer je bila v Kranju huda nevihta. V tem času napotil se je 30letni dimnikar Anton Žebre iz Kranja iz gostilne na Primskovem po železnišnem mostu še Kokro domov. Sapa mu vzame klobuk, za kojim skoči imenovani na koncu mostu. Tu mu v grmovju zmanjka tal, ter pada 30 m globoko pod most, kjer je ostal z zlomljeno nogo celo noč. — Drugo jutro našli so ga delavci elektrarne, ter obvestili rešilno društvo. Po velikem trudu spravilo ga je to iz globočine, ter prepeljalo z rešilnim vozom v deželno bolnico v Ljubljano.

Vodovodni odbor za Kranj in okolico, ima dne 4. avgusta 1913, ob 2. uri popoldne v mestni posvečevalni sejo. 1. Porocila predsedništva. 2. Računi Josipa Bacherja v Celovcu. 3. Račun za dnevine Josipa Frena. 4. Razsodba radi vodovodne naprave Aleša Vovnika na potoku Čemšenik. 5. Pritožba Mavril Mayrja. 6. Prošnja Janez Bitenca na Hujah za podaljšanje cevovoda.

Vreme v mesecu avgustu. Teorija prof. K. V. Zengerja izkazuje v avgustu sicer manjšo število poruh, kakor v preteklem mesecu, ampak delovala bode njih večina s počovočno močjo. Vremenske poruhe pripadajo na 7., 10., 15., 20. in 25. avgusta; proti koncu meseca občutimo že vpliv močnejše poruhe, ki pripada na dan 1. septembra. Najmočnejše so poruhe iz 10., 15., in 20. avgusta. Vsled razdelitve poruh pričakovati je drugi teden v avgustu dež, na kar se po nekolikodnevni izjasnitvi vreme zopet shujša. Topota bi mogla biti normalna, pada-

vine pa češtejše kot po navadi. Začetkom avgusta pričakovati je nekoliko toplejše vreme ob jugozapadnem in zapadnem vetru in padaju barometra. Zjasni se in padavine nastanejo samo semterja z lokalnimi nevihtami. Okoli 6. prične tlakomer počagoma padati in pri rastoči temperaturi pričakovati je pogostih neviht z izdatnim deževjem. Okoli 7. preide veter na zapad in ob enem se znatno ohladiti se pooblači. Vsled poruh iz 7. in 10. nastane deževno vreme, ki vztraja pri malem in prehodnjem zjasnenju do 15. avgusta. Tu se veter zasuče na jugozahod, zjasni se in hitreje otoplji. Boljše vreme, ki bi moral nastati v času med 17. in 20. avgustom ne bode dolgo trajalo. Že 19. naznani barometer spremembu vremena, veter preide na jugozahod in pozneje na zapad. Pooblači se, najprve pridejo nevihte, pozneje pa izdatnejši dež. Vzlic močni porahi ne bode njen upliv dolgo trajal in že po 22. avgustu se vreme hitro izboljša. Nemočna poruga z dne 25. prinese samo lahko lokalne nevihte, in jasno, primerno toplo vreme bo trajalo skoraj do 29. Proti koncu meseca nastanejo deževno vreme z nevihtami in poznejšim ohlajenjem. N. L.

Nagla smrt. V sredo, dne 30. julija 1913. je v tukajšnjem drevoredu nagle smrti umrl Jožef Židan, rojen 1847. leta v Zadvoru, občina Dobrunje, strojarski pomočnik. Zadela ga je kap. Prinesli so ga v tukajšnjo mrtvašnico.

Vojaska vaje. Povodom potovanja k velikim vojaškim vajam prenočevali bodo v Kranju in okolici sledeči vojaski oddelki: od 5. na 6. avgusta t. l., 16. huzarski polk; od 9. do 10. avgusta t. l. topničarski polk št. 9, 1. in 2. baterija v Stražišču, 3. in 5. baterija ter polkovni štab v Kranju, 4. baterija pa v Predosljih, od 10. do 12. avgusta pa ostane ta polk v Tržiču in okolici; in 7. avgusta pa prenočuje v Kranju 1. bataljon c. in kr. pešpolka št. 17.

Vojško veteransko društvo v Kranju praznuje jutri svojo desetletnico. Spored: Ob 11. uri dopoldne v Kranju v „Zvezdi“ sv. maša, ob slabem vremenu v mestni župni cerkvi. Ob 3. uri popoldne v gostilniških prostorih gospe Mar. Mayr koncert in srečolov, pri katerem svira vojaška godba peš. polka št. 19. nadvojvoda Franc Ferdinand.

Idila iz nove maše. Iz Naklega nam počrajo: V nedeljo, 20. t. m. je daroval Janez Črnilec novo mašo. Takih komedij novomašnika, še ne pomnimo. Pripravil je tudi imenitno pojedino, češ, da bodo pomenili ljudje, kdaj je pel Reškov Janez noyo mašo. In res se je jedlo in pilo pozno v noč, da so bili vsi brjavi in židane volje. Tedaj je pa jel zmerjati Miha Poličar, nekdaj toliko spoštovan mož, 16letni bivši podžupan nakelski, svojo boljšo polovico radi nezvestobe. Žena kovača Gabrijela ga je svarila, zato jo je udaril Poličar dva krat čez nos, da je bila vsa krvava. Kovač Gabrij pa, videvši svojo ženo krvavo, ubriše Poličarja parkrat po obrazu, da se je cedila tudi njemu kri. Slednji pokaže svojo, divjo bojevitost še Cene, oče novomašnika, toli pobožen mož in cerkveni ključar ter vrže ubogega Poličarja čez tri stole, kjer je le-ta obležal in odkoder so ga vsega blatnega in krvavega privlekli domov. Vsi smo se čudili in zgražali, da je izkazal Cene na gostiji svojega sina na tak način svojo maniro. Seveda, Cene je bogat in bogatini smejo ubožne pretepati brez vsake kazni. Konč vse mizerije je pa bil drugi dan, ko je mlaj, katerih je bilo postavljenih silno veliko za Reškovo baharijo in za novomašnikovo čast, ubil gostilničarja Šinka. Vsak si lahko misli, kdo je kriv Šinkove smrti in še poznejši rod bo pomnil Reškovo novo mašo, ki je obliita s krvjo in omadeževana s smrtjo.

Senično pri Tržiču. V naši vasi je za javni red in mir kaj slabo preskrbljeno. Ne le, da je razgrajanje po noči, temveč človek ni varen niti življenja. Mirni občani se napadajo na javni cesti ali s koli ali pa se jih iz zasede obsipa s kamenjem tako, da se kmalu ne bode upal ponoči nobeden vaščan, ki se je zamudil zunaj po opravkih, vrniti domov. Vsaj je proti takim surovostim vsaka obramba nemogoča, kajti če tudi se človek oboroži z najmodernejšim samokresom, mu to nič ne pomaga, ker v temi storilcev, ki mečejo kamenje iz zasede, ni možno opaziti. Vse te surovosti povzročita večinoma dva domača paglavca. Čudimo se le drugim poštenim vaškim fantom, da se ne sramujejo s temo dvema paglavcema občevati, ker jim to vendar ne more biti v čast in ker konečno ni izključeno, da se bode sumničilo surovosti tudi sicer vsega spoštovanja vredne in nedolžne fante.

Veselica v prid „Društvenemu Domu“ v Kamniku se vrši v nedeljo, 3. avgusta 1913 na vrtu „Društvenega Doma“ s prijaznim sodelovanjem „Narodne Čitalnice“, Salonskega orkestra, Prvega sl. pevskega društva „Lire“ in Sokola v Kamniku ter požrtvovalnih narodnih dam kamniških. Vspored obseg pevske in glasbene točke ter ples v sokolski telovadnici. V paviljonih se bodo točila najboljša vina, sveže pivo, hladeča limonada, okusni malinovec, izborna črna kava, na izberi bodo vsa krovstne okusne jestvine, cvetke, razglednice itd. Srečkanje z ličnimi dobitki. Vrt bodo prvikrat električno razsvetljen. Začetek ob 4. uri pop.

Izvanredni občni zbor telovadnega društva „Sokol z ženskim oddelkom v Kranju“, se vrši v torek, dne 5. t. m. točno ob 8. uri zvečer v društveni telovadnici. Dnevni ved: 1. Nagovor staroste. 2. Volutve v S. S. Z. K najmnogobrojnejši udeležbi vabi z bratskim. „Na zdar!“

Odbor.

Telovadno društvo „Sokol“ v Škofji Loki priredi v nedeljo, dne 31. avgusta t. l. svojo običajno veselico, združeno z javno telovadbo. Sosedna društva se prosijo, da ta dan vpoštevajo.

Nesreča na Kamniških planinah. V soboto sta prišla v kočo na Kamiškem sedlu dijaka Tom in Šek in Hilbert. V koči sta našla dijaka Petriča iz Šiške in dogovorili so se vsi trije, da gredo skupaj na Grintavec. Odšli so skupno in so hodili skupaj do Rinka. Tam se je Pretrič, kljub ugovarjanju svojih tovarišev, ločil od družbe, češ, da hoče preplezati nevarno steno za Rinko in priti čez steno na Skuto. Prišla sta na Skuto, toda Petriča nista našla. Po daljšem čakanju sta odšla na Grintavec. Toda tudi tam nista našla izgubljenega tovariša. Iz Grintavca sta ga šla iskat v Zoisovo kočo, od koder sta se vrnila zopet na Kamniško sedlo. Toda Petriča nista našla. Tudi v Kamniški Bistrici se Petrič ni oglasil. Dijaka sta celo stvar naznana; takoj drugi dan je odšla rešilna ekspedicija S. P. D. obstoječa iz gg. Jos. Kunaverja, Brinška, Horvatina in Bizjaka, ki je po dolgem trudu našla ponesrečenca

Zahvala.

Telovadno društvo Sokol z ženskim oddelkom v Kranju izreka tem potom najsrečnejo zahvalo bratskim sokolskim župam: Ljubljanski, Ljubljana I., Tržaški sokolski župi, zastopniku Novomeškega Sokola, Gorenjski sokolski župi, posebno župnemu starosti br. Matiji Marinčku za pretresujoč nagrobni govor in vsem, ki so spremenili k zadnjemu počitku, prerano preminulega in zvestega praporčaka, brata dr. Josipa Kušarja.

Bratski „Na zdar!“

Odbor.

Jvan Albert Domines

kr. stabni računovodja v Varaždinu

Dragica Križnjak

zaročena

VARAŽDIN

KOPRIVNICA

118

v četrtek ob 10. uri dopoldne. Petrič je padel kakih 200 m globoko ter je obtičal v neki ledeni razpoki, kjer je zmrznil. Prenesli so ga preko žrela po nevarni poti na Jezersko, odkoder odpeljejo truplo v Šiško k starišem.

Posebni vlak iz Gorenjske v Postojno. Da se nudi najširšim krogom izredna prilika udeležiti se velike ljudske veselice v Postojnski jami, ki se vrši v nedeljo, dne 3. avg., ustavl se bo posebni vlak, ki bo vozil za polovično ceno na vseh postajah gorenjske proge in sicer odhaja isti

iz Jesenic dopoludne ob 11. uri 24 minut ter pride v Ljubljano ob 1. uri 15 minut. Iz Postojne odhaja ob 9. uri 10 minut.

Iz Kranjske gore. V ponedeljek dne 28. t. m. se je vračala po popoldanskem pouku 9letna deklica Marija Kralj iz Srednjega vrha pri Kranjski gori iz šole domov. Med potom jo je dohitela nevihta. Dekletce je bilo žrtev strele, katera ji je pretrgala nit mladega življenja. Pogreb je bil zelo lep, katerega se je udeležila šolska mladina na sklepni šolski dan.

Zahvala.

Tem potom izrekam najsrečnejo zahvalo za res iskrene izraze odkritega sočutja, povodom nenadne smrti svojega ne-pozabnega soproga

dr. Josipa Kušarja.

Posebno se zahvaljujem častiti duhovščini, vsemu slovenskemu Sokolstvu, osobito Sokolu iz Kranja za častno stražo in zvesto bratsko spremstvo in vsem drugim narod. društvom in korporacijam, ki so spremile pokojnika na zadnjem potu v tako mnogobrojnem številu. Istotako veljaj najsrečnejša zahvala vsem darovateljem prekrasnih vencev, čital. pevskemu zboru, za res gulinjivi žalostinki, br. župnemu starosti Mat. Marinčku za bratski poslovilni nagrobni govor in končno vsem sorodnikom, prijateljem in znancem.

Ohranite ga v blagem spominu!

Marija dr. Kušarjeva in njeni.

119

Trgovci, peki!

Drož (kvaz) iz odlikovane slovenske tovarne drož Makso Zaloker, Ljubljana, Krovovski nasip št. 26, so dosegle dosedaj povsod najboljši sloves. Naročajte pri narodnem tvrdki, ki vam postreže po konkurenčnih cenah.

50 26-19

Prevozno podjetje za Kranj in okolico

je v Kranju, Kokriško predmestje pri „Zvezdi“.

10-3 Tam se prejemajo vsa tozadevna naročila.

FRANC KURALT.

Redka nakupna prilika!

103 Prodalo se bo v kratkem času 5-4

 lepo posestvo

35 oralov, gospodarsko poslopje v dobrem stanu. Četrt ure oddaljeno od Kranja.

Pojasnila daje proti znamki za odgovor JOSIP NOVAK, Jama, p. Stražišče pri Kranju.

Trgovske zavitke!

Priporoča
Tiskarna „Sava“ v Kranju.

Pozor, kupovalci!

Nova trgovina v Kranju s špecerijskim blagom, oljnatimi in suhimi barvami, deželnimi pridelki, moko, otrobi, žganjem, steklom, kuhinjsko in emajlirano posodo.

Kdor hoče kupiti dobro in sveže blago, naj se potrudi v trgovino

Osvald Dobeic, Kranj

Glavni trg (pri Krisperju.)

kjer se prepriča vsak, da je tamkaj res dobro in točno postrežen. — Posebno se priporočam gostilničarjem in nevestam, da si predno kupijo svoje potrebščine, ogledajo mojo bogato zalogo raznoterega porcelana, križev brez in s pokrivalom, stekla in kuhinske posode po najnižjih cenah!

Franc Dolenz

Zastopnik za „WECK-ove priprave“ za Kranj in okolico. Trgovina s špecerijo itd.

Predavanja za sveže konzerviranje sadja, zelenjave, gob, raznovrst. mesa in drugih živil za domačo uporabo s slovečimi

„WECK-ovimi pripravami“, se bodo vršila:

dne 7. avgusta 1913 v Kranju v gostilni gospe Mar. Mayr, dne 8. avgusta v Tržiču in 9. avgusta v Škofji Loki. Povsod z začetkom ob 3. uri popoldne. Kraj predavanja se bo naznani na lepakih in povabilih.

Gorenjska Sokolska Župa.

Bratje in sestre!

Dne 3. vel. srpanja 1913 vrši se zlet „Gorenjske Sokolske župe“ v prijazni Radovljici.

Mesto Radovljica se ponaša po pravici s svojo krasno okolico. Krogorazgled od zavišnelih gorov in hribcev ob Stajerski meji na vzhodu pa do snežnikov velikanov z očakom Triglavom na zahodu je bajnodivno zaokrožen po slikovitih Karavankah, naslanjajočih se na eni strani ob zavrsitek Julijskih alp ter spajajoč in združuječ se na drugi strani z veličastnimi Kamniškimi planinami; ob vznožju tega gorskega panorama ti zeleni bujni travniki in pašniki, obetajo ti zatega klasja rodovitne njive, med njimi pa so razvrščeni gosti vrtovi s plemenitim sadjem ter temno borovje, smrekovina in svetlejša rast mehkega lesa. Skozi to čudokrasno sliko pa se vije srebreni pas toli opevane Save. Pogosto završi sever zvrh planin in nam prinaša v dolino turobno pesem o bratih onkraj gorovja, o našem tužnem Korotanu, kjer so gospodovali v lepših časih zgodovine slovenskega naroda po cesarju potrjeni slovenski vojvode . . .

Toda čuj! Ali ne budijo spomin na nekdanjo našo slavo in moč v tvoji duši vere, žive vere v skorajšnjo vstajenje narodove veličine, ali ti ne vzbudi silni piš krepkih naravnih sil zavesti, da je ni zapreke, ki bi se ne dala premostiti, samo če te je trdna volja premostiti, ne pa omagati?

„V zdravem telesu bivaj zdrav duh!“

Ravnajmo se Sokoli po tem preizkušenem navodilu in zasijala bode tudi slovenskemu narodu lepša bodočnost, kadar nam posije zlato solnce v živo ravan, kadar prežene krepki sever hudourne oblake raz celo naših vršacev.

Tyrš veli: Tam svet hne,
Kam se sila napre.“

Ta sila nevzdržana in vedno krepkejša bodi nam vodnica v prospeh in blagor naroda, iz katere smo se narodili.

Vabljeni ste vsi, ki čutite slovansko, naročito vabljeno je celokupno Sokolstvo, osobito vse slovenske sokolske župe, dolžnost pa je vseh sokolskih društev v „Gorenjski Sokolski Župi“, da se do zadnjega brata in sestre polnoštevilno udeležijo tega župnega zleta ter polože ondi svoj letni račun, kakor ga polaga leto za letom vsak dober in premišljen gospodar o prošlem svojem delovanju. Bilanca je odvisna od vašega dela in truda, ker le od tega zavisi uspeh.

Naj že izpade račun kakorsibodi, letna bilanca nam bodi kažipot za bodočnost, bilanca nas uči, kje je v prihodnje popravljati, boljšati in s tem napredovati. Napredek, vsepovsodi napredek je naš smoter, ki edini vodi do končnega cilja, ki si ga je zastavilo Sokolstvo: vzgojiti narodu krepkih in značajnih mož!

S takim stremljenjem in takim razpoloženjem pri delu pa bodo menda vendar nekoč mogli reči, da so naši sokolski računi kakor Črtomirova

— pisma, prosta zmote vsake!

V tej nadi vas bratje in sestre podpisano predsedstvo vabi na župni zlet 3. vel. srpanja 1913 v prijazno Radovljico, trdno prepričano, da opravičite v vas stavljeno zaupanje, da „Sokol“:

„strašljivca v celiem ni imel števili!“

V to ime vsem bratski Nazdar!

Predsedstvo „Gorenjske Sokolske Župe“.

Razno.

Nevarnosti spovednice. Pred kratkim se je vršila pred nemško poroto v Mühlheimu zanimiva obravnavna, ki je jasno pokazala, kako nevarna je spovednica za žene in za mlada dekleta, ki so vneta za tajnostno šepetanje v temnem kotu cerkve, pod plaščem spovedne molčenosti, zaupanja v mladega, čednega kaplana in odkrite besede vseh najskrivnejših skrivnosti, katere se sramuje povedati dekleti materi in žena možu. Pri ti obravnavi se je pokazalo nameč, da kaplan Sassen v Mühlheimu, ki se po pravici lahko imenuje Don Juan v talarju in ki je obenem častni član katoliške zveze dijakov v Mühlheimu, ni zlorabil spovednice samo zato, da je pod pretvezo izpraševanja vesti imel z nedolžnimi dekleti svinjarske pogovore, marveč, da je tudi več nedolžnih deklet pokvaril in zlorabil. Tudi je zapeljal več žen k zakonolomstu. In to početje je bilo višjim cerkvenim oblastim vsled raznih pritožb popolnoma dobro znano. Kljub temu niso cerkvene oblasti kaplana samo zagovarjale, marveč so ga naravnost ščitile. Kaplano početje in njegova zloraba spovednice je spovedne molčenosti, so prišle na dan na sledi način. Kaplan Sassen je zapeljal in zlorabil mlado deklico. To občevanje v spovednici in na kapljanovem stanovanju je imelo za posledico, da je dekletce zanosilo. Kaplan je skušal odpraviti plod in ko se mu to ni posrečilo, jo je pustil v popolni bedi, zavrneno od starišev in svojcev. Knežoškofijski ordinarijat kaplana kljub temu ni kaznoval, niti ovadil. Prijela pa je kaplana „Niederrheinische Arbeiterzeitung“, ki mu je očitala med drugim sledi: 1. Kaplan je zlorabil spovednico za nečista dejanja. 2. Kaplan je intimno ljubavno občeval z ženskami, prostimi in z oženjenimi. 3. Kaplan je dal nekemu dekletu, ki je vsled ljubavnega intimnega občevanja z njim zanosilo, neko sredstva za odpravo plodu in je nato zapustil zapeljano dekleti v popolni bedi in 4. je kaplan s svojimi dejanji onečastil cerkev, katolicizem in krščanstvo. — Na to obtožbo kaplan ni tožil, pač pa se je oglašil klerikalno glasilo in je očitalo zgoraj omenjeno listu, da je vse to podlo natolcevanje najniže vrste. „Niederrheinische Arbeiterzeitung“ je tožila vsled tega urednika klerikalnega lista. Obrajanava je dognala, da so bile vse trditve glede kaplana resnične in sodišče je obsodilo urednika klerikalnega lista na 30 mark globe in v povračilo stroškov. Pri obravnavi je kaplan, konfrontiran z raznimi pričami, pripoznal, da je pregovoril v spovednici več nedolžnih deklic, da so ga obiskale na njegovem stanovanju. Pripoznal je, da se mu je dotično dekleti, ki je zanosilo, silno branilo, češ, da se boji.

On pa jo je potolažil s tem, da ji je obljubil, da ji da v slučaju, če postane nosna, potreba sredstva za odpravo plodu. Pokazal ji je tudi neko stekleničico in rekel, da ima v tej steklenici tako sredstvo. Nato se mu je deklet po hudem odpornu vdalo. Ko mu je deklet povedalo, da je nosno, jo je kaplan silno ozmerjal in jo je sirovo napodil in jo prepustil bedi. Dalje je pripoznal kaplan, da so izvedele cerkvene oblasti za njegovo početje, še predno je izšel dotični članek v listih. Cerkev mu ni skrivila lasu, on še vedno nastopa med ljudmi kot dušni pastir, bere mašo in je še vedno častni član zveze katoliških dijakov, katera zveza kaznuje spolno občevanje izven zakona z izključitvijo. Priznal pa je kaplan tudi, da je zapeljal in zlorabil tudi več zakonskih žen, za katerih imena ga niso vprašali. — S tem je obsodil kaplan sebe, urednika klerikalnega lista, duhovništvo in cerkev in jasno dokazal, kako nevarna je lahko spovednica za dekleta in žene v splošnem, posebno pa še, če pride v njo mož, ki spada vse drugam, kot v cerkev.

Car Ferdinand in pipa starega Bolgara. V nekem angleškem časopisu čitamo: Za prve balkanske vojne je daroval car Ferdinand nekemu podčastniku, ki se je pri obleganju Odrije prav posebno odlikoval, krasno pipa iz morske peči. Toda vojak ni bil menda prav vesel tega daru.

Ko ga je car vprasil, zakaj, je odgovoril: „Mislim na čas, ki poteče, predno bo ta pipa dobro zakajena. Sem že star in gotovo ne bom dočakal, da bi se razveselil temnosive barve, ki da šele pipi pravo ceno.“ Kralj ni na to odgovoril, vzel je pipa ter izdal sledi ukaz: „Vsakemu vojaku, ki noče biti zaprt, je strogo prepovedano kaditi iz druge pipe nego iz one, ki mu jo je dal car na razpolaganje. Za tobak je preskrbljeno.“ In tako je potovala pipa iz enih ust do drugih ter bila kmalu lepo zakajena. In ko je minulo štirinajst dni, je car poklical onega podčastnika ter mu zopet daroval pipa. Na pipi je bilo napisano: „Zakajena do črnosive barve v dveh tednih na ukaz carja Ferdinanda.“

Zagrebški Franck
priporočujemo kot priznano **najboljši** pridatek za kavo!
St. Zagreb 1913. I. 107

Ideal gospodinje

je
Singer šivalni stroj

Dobivajo se v vseh prodajalnah, ki imajo poleg stoječ S-izvesek ali po naših potnikih.

Singer Co. deln. družba šivalnih strojev

Kranj, Glavni trg št. 119.

75 19-7

Narodna čitalnica v Kranju naznanja vsem svojim članom, da je nje velezaslužni, dolgoletni član in bivši predsednik, gospod

dr. Josip Kušar

odvetnik

nenadoma preminul, dne 28. t. m. v Rogaški Slatini.

Bodi mu prijazen spomin!

V Kranju, dne 31. julija 1913.

115

Odbor.

Telovadno društvo Sokol z ženskim oddelkom v Kranju naznanja tužno vest, da je njegov zvest praporščak in bivši starosta,

brat dr. Josip Kušar

odvetnik itd. v Kranju

dne 28. malega srpanja t. l. nenadoma preminul v Rogaški Slatini.

Vrlemu bratu nepozabni spomin in zadnji bratski:

Na zdar!

V Kranju, 31. mal. srpa 1913.

114

Odbor.

Gorenjska Sokolska Župa v Kranju javlja
tužno vest, da je nje velezaslužni član in predsednik
izobraževalnega odseka, brat

dr. Josip Kušar

odvetnik etc. v Kranju

dne 28. julija t. l. v Rogaški Slatini nenadoma preminul.
Bodi vrlemu bratu časten spomin.

Kranj, 31. julija 1913.

116

Predsedstvo.

R. z. z o. z. „Narodni Dom v Kranju“
javlja vsem svojim zadružnikom pretresljivo vest, da
je nje ustanovitelj in upravni svetnik, gospod

DR. JOSIP KUŠAR

odvetnik

dne 28. t. m. nenadno preminul v Rogaški Slatini.
Navdušenemu narodnjaku časten spomin!
Kranj, dne 31. julija 1913.

113

ODBOR.

**Podružnica družbe sv. Cirila in Metoda
v Kranju,** naznanja tužno vest, da je nje zaslužni
član in pokrovitelj, gospod

dr. Josip Kušar

odvetnik

po kratki bolezni preminul.

Bodi mu časten spomin.

Kranj, dne 31. julija 1913.

117

ODBOR.

Podružnica Slov. Plan. društva v Kranju
naznanja, da je nje prezaslužni, mnogoletni tajnik, gosp.

DR. JOSIP KUŠAR

odvetnik

dne 28. julija 1913. v Rogaški Slatini preminul.
Čast njegovemu spomnu!
Kranj, dne 31. julija 1913.

112

ODBOR.

**Globoke žalosti potri naznanimo vsem ljubim sorodnikom in dragim
prijateljem pretresajočo vest, da je naš predobri soprog in oče, ozir. sin,
brat, svak in stric, gospod**

DR. JOSIP KUŠAR

odvetnik

danes dopoludne ob $\frac{1}{4} 12.$ v Rogaški Slatini, kjer si je iskal okrepitve,
po težki bolezni nepričakovano preminul.

Truplo predragega pokojnika prepelje se domov v Kranj, kjer se
bode v četrtek, dne 31. julija t. l. ob 5. uri popoludne v hiši žalosti še
enkrat blagoslovilo in preneslo na mestno pokopališče.

Blag mu spomin!

KRANJ, dne 28. julija 1913.

Nadina, Josip, Božena, Vida in Boleslav
otroci.

Berta Kušar roj. Pleiweiss
mati.

Berta, Zamida roj. Kušar Ana Kušar, Neta Košir roj. Kušar
sestre.

Marija Kušar roj. Mally
soprga.

111

Tiskarna „SAVA“ v Kranju

se priporoča v izdelavo
vseh tiskarskih del.

KOLESARJI, zahtevajte

v lastnem interesu nemudoma brezplačno in poštnine
prosto prvi slovenski pravkar izšli

bogato ilustrovani cenik 1913

za kolesa in posamezne dele.

Poglejte pa pazljivo ali pa se osebno prepričajte v naših trgovinah in uvideli boste, da vodimo prvo vrstno blago po najnižjih, brezkonkurenčnih cenah.

108.10—4

Karel Čamernik & Ko., Ljubljana, Dunajska cesta 9-12, špecialna trgo-
motorji, avtomobili in posameznimi deli, mehanična delavnica in garaža.

Vinska veletrgovina

17-31

Rudolf Kokalj, Kranj

Priporočam svoja

izvrstna, zajamčeno pristna
dolenjska, metliška, štajerska in istrijanska

vina

v sodih in steklenicah

Zaloga najfinjejših tu- in inozemskih šampanjev, stekleničnih vin in mineralnih voda.

M. Rant - Kranj

trgovina s špecerijskim in galanterijskim blagom

Priložnostni nakup **otroških vozičkov.**
Najraznovrstnejše **Špecerijsko blago.**

Nakup suhih gob in deželnih pridelkov.

Kolodvorska restavracija

priporoča

vedno sveže Budjeviško pivo
ter pristna vina in dobro kuhinjo

Krasen senčnat vrt

4 52-31

Veletrgovina

15-31

A. Adamič :: Kranj

priporoča

galanterijsko, norimberško in modno blago,
perilo in pletenine, klobuke, čepice.

Damske pasove.

Velika zaloga otročjih vozičkov in potovalnih kovčkov po tovarniški ceni.

→ Lastna vrvarna v Ljubljani. ←

Eternit

najboljše strešno kritje

prodaja najceneje tvrdka

Merkur, Peter Majdič, Kranj

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo v LJUBLJANI

obrestuje hrnilne vloge od 1. januarja 1913 naprej po čistih

brez odbitka rentnega
davka.

430
400

brez odbitka rentnega
davka.

Rezervni zaklad
nad K 800.000.

Rezervni zaklad
nad K 800.000.

7-30

Jamčeno čisto, jedrnato

2 52—31

MILO z znamko Solnce.

najizborneje in današnjim cenam primerno

najceneje

zato

najbolji nadomestek

vsem dražjim vrstam. :: Prodaja se tudi na drobno.

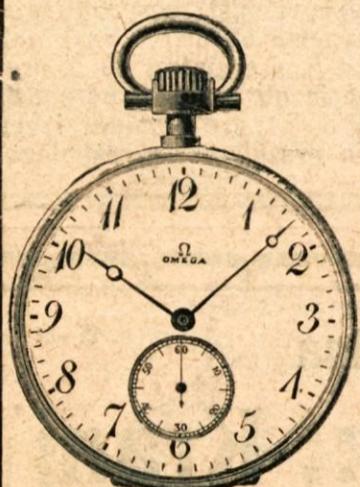
Tovarna: Ig. Fock, Kranj

Izdelki:

Kristalna soda, pralni lug, rudeče in črno marmorirano Eschweger milo, zeleno tržaško in belo Marzeljsko milo, ter vse ceneje vrste pralnega mila.

Stearinske sveče. Kolomaz.

14—25

Rudolf Rus
urar v Kranju poleg lekarne

Največja zalog
ur, zlatnine in srebrnine
Priporoča se sl. občinstvu v nakup
gramofonov
in optičnega blaga.

Najnižje cene brez konkurence. Ceniki zastonj in poštne prosti.

Tiskarna 'Sava' v Kranju

Vizitke, poročna
naznanila, pisma,
zavitke, račune,
bolete, cirkularji,
letake, vabila, le-
pake, posmrtnice,

izvršuje v najlegantnejši obliki, hitro in najcenejše.

rukste, trgovske
karte, knjige v
vseh velikostih,
troškovniki, bro-
šure, časopisi in
sploh vsa v tis-
karsko stroko spadajoča dela v eni ali več barvah

Semenska ajda črna in siva.

Inkarnat (rdeča detelja) Veletrgovina J. & H. Majdič, Kranj

Deželni pridelki, špecerijsko blago.

Priznano najboljši dalma-
tinski portland cement
za izdelovanje opeke in cement drugih znamk za zidanje

Svetle sezamove tropine.

Umetna gnojila.

Gnojila za ajdo: superfosfat in kostna moka.

Seme gorenjske repe.

Najstarejša trgovina

Ferd. Sajovic v Kranju
poprej C. Pleiweiss

10—31

priporoča svojo bogato zalogu vedno najno-
vejšega in najboljšega manufakturnega blaga.

Posebno priporoča slavnemu občinstvu za

poletno sezijo

bogato izbiro oblek za moške in ženske.

Kreditno društvo v Kranju

registrovana zadruga z omejeno zavezo

13—31

obrestuje hrnilne vloge od 1. januarja 1913 naprej po

4 3 | 0
4 | 0

brez odbitka rentnega davka.

Uradne ure so vsak delavnik od 9.—12. dopoldne.